

การใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลเพื่อช่วยยกระดับการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนพื้นที่ชายขอบ อำเภอสังขละบุรี

The Application of Digital Technologies to Enhance Academic Administration
in Marginalized Schools in Sangkhla Buri District

สุทธิพงษ์ เผื่อนอารีย์¹ และ สารโชน เป่าวงศากุล²

Suttiphong Phuenari¹ and Saroch Pauwongsakul²

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹Suttiphong.aol3@gmail.com; ²sengcomm@kru.ac.th

Received November 13, 2025; Revised November 28, 2025; Accepted December 23, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการยกระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบ ผลการศึกษา พบว่า บริบทของพื้นที่มีข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์ โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และความแตกต่างด้านภาษา ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อโอกาสและคุณภาพทางการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลควรปรับบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจาก เครื่องมือ ไปสู่ ระบบปฏิบัติการ ของการบริหารงานวิชาการที่เชื่อมโยงกระบวนการบริหารทั้งหมดอย่างครบวงจร ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการนิเทศการสอน โดยใช้ระบบสารสนเทศ เช่น ระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษา และระบบประเมินผลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลและการตัดสินใจเชิงนโยบาย นอกจากนี้ ยังต้องส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร พัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู และบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน ดังนั้น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมและมีธรรมาภิบาล จะเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบได้อย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ยุคดิจิทัล, โรงเรียนพื้นที่ชายขอบ

Abstract

This article aims to propose guidelines for enhancing academic administration in schools located in marginalized areas of Sangkhla Buri District, Kanchanaburi Province, through the systematic application of digital technologies. The findings indicate that the local context is constrained by geographical challenges, technological infrastructure limitations, ethnic diversity, and linguistic differences, all of which directly affect educational access and quality. The study further reveals that academic administration in the digital era should reposition information and communication technology (ICT) from being merely a tool to functioning as an operational system that integrally connects all administrative processes. This comprehensive approach encompasses curriculum development, instructional management, assessment and evaluation, and instructional supervision. Digital systems—such as Learning Management Systems (LMS), Education Management Information Systems (EMIS), and electronic assessment platforms—should be employed to support data management and evidence-based policy decision-making. In addition, it is essential to promote digital leadership among school administrators, strengthen teachers' digital competencies, and integrate local wisdom with modern technologies to ensure that educational management aligns with learners' sociocultural contexts. Therefore, the appropriate and ethically governed application of digital technologies serves as a critical mechanism for reducing educational inequality and fostering sustainable development in schools situated in marginalized areas.

Keywords: Academic Administration, Digital Era, Marginalized Schools

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างรอบด้าน ทั้งในมิติของการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ และความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal 4: SDG 4) ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียมสำหรับทุกคน (United Nations, 2015) ในบริบทของประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เลือกปฏิบัติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ขณะที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้วางหลักการสำคัญเรื่องความเสมอภาคและการคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นอกจากนี้ แนวคิดเรื่อง ช่องว่างดิจิทัล (Digital Divide) ซึ่งให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำไม่ได้จำกัดเพียงการเข้าถึงเทคโนโลยี แต่รวมถึงทักษะและศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Van Dijk, 2020)

ดังนั้น การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลจึงเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษา โดยเฉพาะในพื้นที่ชายขอบที่มีข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง

อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นพื้นที่ชายขอบที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีพรมแดนติดประเทศเมียนมา ส่งผลให้การคมนาคม การสื่อสาร และการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษามีข้อจำกัด ประกอบกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทย พม่า มอญ และกะเหรี่ยง รวมถึงแรงงานข้ามพรมแดนที่ใช้ภาษาถิ่นแตกต่างกัน ทำให้การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงบริบททางภาษา และวัฒนธรรมเป็นสำคัญ แม้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (LMS) สื่อการเรียนรู้ทางไกล (DLTV) และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร จะเปิดโอกาสในการขยายการเข้าถึงความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูล แต่โรงเรียนในพื้นที่ยังเผชิญข้อจำกัดด้านอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อุปกรณ์เทคโนโลยี งบประมาณ และสมรรถนะดิจิทัลของบุคลากร ความท้าทายดังกล่าวสะท้อนปัญหาเชิงสถานการณ์ที่ต้องการแนวทางการบริหารจัดการเชิงระบบ มิใช่เพียงการเพิ่มเครื่องมือทางเทคโนโลยี แต่ต้องออกแบบระบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของผู้เรียน

จากบริบทดังกล่าว การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบจำเป็นต้องตั้งอยู่บนหลักการของความเสมอภาค ความยืดหยุ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมองเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะ ระบบปฏิบัติการ ของการบริหารงานวิชาการที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ วางแผนจัดสรรทรัพยากร ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารและสมรรถนะดิจิทัลของครู อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างยั่งยืน บทความนี้จะนำเสนอประเด็นดังต่อไปนี้ แนวคิดและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล บริบทและปัญหาเชิงพื้นที่ของโรงเรียนในอำเภอสังขละบุรี และการพัฒนาระบบบริหารจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพื้นที่ชายขอบเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาในระยะยาวต่อไป

เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลกับการบริหารงานวิชาการ กลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่ในบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบ เช่น พื้นที่ชายแดน พื้นที่ห่างไกล หรือกลุ่มชาติพันธุ์ กลับต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศ คุณภาพครู และการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เมื่อโลกเข้าสู่ยุคดิจิทัล ความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีได้เข้ามาเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงต้องมีความยืดหยุ่น ทันสมัย และตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่และผู้เรียนได้อย่างแท้จริง การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล คือ การจัดการระบบการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การวัดผล การนิเทศการสอน โดยอาศัย

เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผล เช่น ระบบสารสนเทศโรงเรียน, การเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์, การประเมินผลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์และการบริหารจัดการข้อมูลเชิงวิเคราะห์ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในพื้นที่ชายขอบสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยใช้ระบบการเรียนออนไลน์เปิดโอกาสให้เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ลดช่องว่างของคุณภาพ การศึกษาระหว่างพื้นที่เมืองและชนบทโดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล มีกระบวนการจัดการองค์ประกอบต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ครอบคลุม 4 ด้านสำคัญ ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตร เทคโนโลยีดิจิทัลเอื้อต่อการออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและทันสมัย โดยอิงกับข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียน (Learning Analytics) และแนวโน้มความต้องการทักษะในอนาคต ผู้บริหารและครูสามารถนำข้อมูลเชิงสถิติมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงเนื้อหาและกิจกรรมให้ตอบโจทย์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสากล

2. การจัดการระบบการเรียนรู้ การใช้ระบบสารสนเทศโรงเรียน (School Information System: SIS) และแพลตฟอร์มการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System: LMS) ช่วยให้การวางแผนการเรียนการสอนเป็นระบบมากขึ้น ครูสามารถจัดการเนื้อหา มอบหมายงาน และติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนแบบเรียลไทม์ ขณะที่ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลจากระบบเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3. การวัดและประเมินผล การนำระบบประเมินผลออนไลน์ (e-Assessment) มาใช้ ช่วยให้สามารถวัดผลได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และโปร่งใส ข้อมูลคะแนนและการประเมินเชิงพฤติกรรมสามารถบันทึกและวิเคราะห์ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อนำมาวางแผนการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4. การนิเทศการสอน การนิเทศในยุคดิจิทัลสามารถดำเนินการได้ทั้งแบบเผชิญหน้าและออนไลน์ผ่านเครื่องมือวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ระบบแชร์เอกสาร และแพลตฟอร์มติดตามการสอนแบบดิจิทัล ช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตามคุณภาพการสอนได้ต่อเนื่องแม้อันพื้นที่ห่างไกล

การประยุกต์ใช้ในพื้นที่ชายขอบ สำหรับโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกที่ทุกเวลา ลดข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเรียนผ่านระบบออนไลน์ (e-Learning) หรือการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่ช่วยลดช่องว่างคุณภาพการศึกษาระหว่างเมืองกับชนบท และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยุคดิจิทัลเอื้อให้ผู้เรียนทุกวัยสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องผ่านแหล่งความรู้บนอินเทอร์เน็ต คอร์สออนไลน์แบบเปิด (MOOCs) หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้เฉพาะทาง ช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจากเครื่องมือสู่ระบบปฏิบัติการ ของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT): จากเครื่องมือสู่ระบบปฏิบัติการการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในระยะแรกของการนำ ICT เข้าสู่สถานศึกษา เทคโนโลยีมักถูกใช้เพียงในฐานะ “เครื่องมือ” เสริมการปฏิบัติงาน เช่น การจัดทำเอกสาร การนำเสนอเนื้อหาผ่านสไลด์ การสืบค้นข้อมูล หรือการติดต่อสื่อสารระหว่างครูและผู้บริหาร การใช้งานลักษณะนี้แม้จะช่วยเพิ่มความสะดวก แต่ยังคงเป็นการประยุกต์ใช้ในเชิงส่วนเสริม (Supplementary Use) และแยกออกจากกระบวนการหลักของการบริหารงานวิชาการ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ทำให้การมอง ICT เพียงเป็น “เครื่องมือ” ไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนการศึกษาที่มีคุณภาพอีกต่อไป แนวคิดใหม่ที่สอดคล้องกับรายงานของ UNESCO (2022) และ OECD (2021) ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ควรถูกยกระดับบทบาทขึ้นมาเป็น “ระบบปฏิบัติการ” (Operating System) ของการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ ICT ต้องเป็นโครงสร้างหลักที่เชื่อมโยงและสนับสนุนกระบวนการสำคัญทั้งหมด ตั้งแต่การวางแผน การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูล จนถึงการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง “ระบบปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร” สามารถจำแนกองค์ประกอบได้ 4 ชั้นที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ได้แก่

1. ชั้นโครงสร้างพื้นฐาน เป็นฐานรากของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ครอบคลุมถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบไฟฟ้าที่เสถียร อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และอุปกรณ์เครือข่าย ตลอดจนการจัดการระบบความปลอดภัยของเครือข่าย เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและแพลตฟอร์มต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ชั้นแพลตฟอร์ม คือ ระบบซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชันที่ใช้ในการบริหารการเรียนการสอน และข้อมูล เช่น ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา (Education Management Information System: EMIS) และระบบสื่อการเรียนทางไกล (เช่น DLTV) ซึ่งทำให้การออกแบบแผนการสอน การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผลผู้เรียนมีความเป็นระบบและโปร่งใสมากขึ้น

3. ชั้นบริการอัจฉริยะ เป็นการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ (Learning Analytics) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Personalized Learning) ระบบเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารและครูสามารถคาดการณ์ปัญหา วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของผู้เรียน และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

4. ชั้นธรรมาภิบาลและคุณภาพ เป็นกลไกในการกำหนดนโยบายการใช้ ICT อย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบ รวมถึงมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เรียน และระบบประกันคุณภาพที่ใช้วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) เพื่อประเมินและปรับปรุงกระบวนการใช้งานเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากบทบาท “เครื่องมือ” ไปสู่ “ระบบปฏิบัติการ” ในการบริหารงานวิชาการ ทำให้โรงเรียนสามารถสร้าง “ระบบนิเวศการบริหารการศึกษา” ที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลและกระบวนการทำงานทุกมิติอย่างครบวงจร ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่เพียงมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียนได้อย่างทันท่วงที

องค์ความรู้จากการศึกษา

จากการศึกษาบทความเรื่อง การใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลเพื่อช่วยยกระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพื้นที่ชายขอบ อำเภอสังขละบุรี สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เชิงกระบวนการสำหรับการบริหารงานวิชาการในพื้นที่ชายขอบ โดยพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน เรียกว่า “B-DAIL Model: Border Digital Academic Integration for Learning” เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการเชิงดิจิทัลที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ชายขอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน เรียกว่า B-DAIL Model: Border Digital Academic Integration for Learning

1) การวิเคราะห์ฐานบริบทพื้นที่ (B – Base Context Analysis) เป็นขั้นตอนการศึกษาบริบทเชิงลึกของพื้นที่ชายขอบ ทั้งด้านภูมิศาสตร์ โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และวิถีชีวิตของผู้เรียน เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่ โดยเน้นความเสมอภาคทางการศึกษาและความอ่อนไหวทางวัฒนธรรม

2) การบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มดิจิทัล (D – Digital Infrastructure & Platform Integration) เป็นการพัฒนาเทคโนโลยีจาก “เครื่องมือ” ไปสู่ “ระบบปฏิบัติการ” ของการบริหารงานวิชาการ ครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐาน (อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ ระบบไฟฟ้า), แพลตฟอร์มบริหารจัดการ เช่น EMIS, LMS, ระบบประเมินผลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Assessment) เพื่อให้การวางแผน การจัดการเรียนรู้ การติดตามผล และการตัดสินใจเชิงนโยบายมีฐานข้อมูลรองรับอย่างเป็นระบบ

3) การปรับกระบวนการวิชาการเชิงดิจิทัล (A – Academic Process Transformation) เป็นการยกระดับกระบวนการหลักของงานวิชาการ 4 ด้าน ได้แก่

- การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ข้อมูล (Learning Analytics)
- การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning)
- การวัดและประเมินผลแบบดิจิทัล
- การนิเทศการสอนแบบออนไลน์และออนไลน์ควบคู่กัน

โดยเน้นการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Personalized Learning) และการลดช่องว่างคุณภาพระหว่างเมืองกับชนบท

4) ธรรมาภิบาลอัจฉริยะและการมีส่วนร่วมของชุมชน (I – Intelligent Governance & Community Participation) เป็นขั้นตอนการสร้างระบบกำกับดูแลเทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม โปร่งใส และใช้วงจร PDCA ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร, สมรรถนะดิจิทัลของครู, การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้การบริหารงานวิชาการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่ (New Normal)

องค์ความรู้ที่ค้นพบการบริหารงานวิชาการในพื้นที่ชายขอบจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลทำหน้าที่เป็น “โครงสร้างหลักของระบบ” ไม่ใช่เพียงเครื่องมือสนับสนุน และต้องดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาคน ระบบ และบริบททางสังคมวัฒนธรรมอย่างบูรณาการ ซึ่งจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาในพื้นที่ชายขอบได้อย่างยั่งยืนต่อไป

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบ นับเป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องอาศัยการปรับตัวเชิงระบบอย่างรอบด้าน ไม่เพียงแต่เป็นการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น หากยังต้องคำนึงถึงมิติของบริบททางวัฒนธรรม ความพร้อมของบุคลากร และการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วย เพราะโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบมักประสบปัญหาข้อจำกัดด้านทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และความหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรม ทำให้การบริหารวิชาการไม่อาจดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากขาดการบูรณาการทั้งในเชิงเทคโนโลยีและสังคมวัฒนธรรมควบคู่กัน การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการควรเริ่มจากการสร้างระบบที่มีความเชื่อมโยงและยืดหยุ่น เช่น การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

การศึกษา (EMIS) และระบบจัดการเรียนรู้ (LMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน แต่ความสำเร็จของการใช้เทคโนโลยีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะดิจิทัลเพียงพอ ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพครูและผู้บริหารให้มีสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ บริบทของโรงเรียนชายขอบยังมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยพื้นถิ่น และแรงงานข้ามพรมแดน การออกแบบหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลจึงต้องมีความอ่อนไหวต่อวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) และสะท้อนความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดความเท่าเทียม ไม่สร้างความเหลื่อมล้ำหรือกีดกันทางภาษาและวัฒนธรรม ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนถือเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญ เพราะชุมชนสามารถช่วยสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากร ความรู้ท้องถิ่น และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน

ดังนั้น การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของโรงเรียนในพื้นที่ชายขอบไม่ใช่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาเท่านั้น แต่คือการวางระบบที่คำนึงถึงความหลากหลายของปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และความพร้อมของบุคลากร ควบคู่ไปกับการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้การศึกษาในพื้นที่ชายขอบเป็นเครื่องมือสร้างโอกาสทางการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมและยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและลดช่องว่างทางการศึกษาในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะยาว พ.ศ. 2566–2580*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกษม สุวรรณกุล. (2564). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี ศรีสุวรรณ. (2563). *การบริหารวิชาการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2565). *แนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2568, จาก <https://www.nfe.go.th>

Fullan, M., & Quinn, J. (2016). *Coherence: The right drivers in action for schools, districts, and systems*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

OECD. (2021). *Digital education outlook 2021: Pushing the frontiers with AI, blockchain and robots*. Paris: OECD Publishing.

UNESCO. (2022). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. Paris: UNESCO.

United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. New York, NY: United Nations.

Van Dijk, J. (2020). *The digital divide*. Cambridge, UK: Polity Press.